

EBA/GL/2015/18

22/03/2016

Riktlinjer

om processer för produktgodkännande i fråga om bankprodukter
för konsumenter

Riktlinjer om processer för produktgodkännande i fråga om bankprodukter för konsumenter

Innehåll

1. Efterlevnads- och rapporteringsskyldigheter	3
2. Syfte, tillämpningsområde och definitioner	4
3. Genomförande	8
4. Processer för produktgodkännande för tillverkare	9
Riktlinje 1: Inrättande, proportionalitet, översyn och dokumentation	9
Riktlinje 2: Tillverkares internkontroller	9
Riktlinje 3: Målmarknad	10
Riktlinje 4: Produkttester	10
Riktlinje 5: Produktövervakning	10
Riktlinje 6: Korrigerande åtgärder	11
Riktlinje 7: Distributionskanaler	11
Riktlinje 8: Information för distributörer	11
5. Processer för produktgodkännande för distributörer	13
Riktlinje 9: Inrättande, proportionalitet, översyn och dokumentation	13
Riktlinje 10: Distributörers processer för produktgodkännande	13
Riktlinje 11: Kunskap om målmarknaden	13
Riktlinje 12: Information och stöd för tillverkarens processer	14
6. Uppdragsavtal	15

1. Efterlevnads- och rapporteringsskyldigheter

Riktlinjernas status

1. Detta dokument innehåller riktlinjer som har utfärdats enligt artikel 16 i förordning (EU) nr 1093/2010¹. I enlighet med artikel 16.3 i förordning (EU) nr 1093/2010 måste behöriga myndigheter och finansinstituten med alla tillgängliga medel försöka följa riktlinjerna.
2. Avriktlinjerframgår Europeiska bankmyndighetens (EBA) syn på lämplig tillsynspraxis inom det europeiska systemet för finansiell tillsyn eller på hur unionslagstiftningen ska tillämpas inom ett särskilt område. Behöriga myndigheter enligt definitionen i artikel 4.2 i förordning (EU) nr 1093/2010 som berörs av riktlinjerna ska följa dem genom att på lämpligt sätt införliva dem i sin praxis (till exempel genom att ändra sina rättsliga ramar eller tillsynsrutiner), även när riktlinjerna i första hand riktas till finansinstitut.

Rapporteringskrav

3. Enligt artikel 16.3 i förordning (EU) nr 1093/2010 måste de behöriga myndigheterna meddela EBA om de följer eller avser att följa dessa riktlinjer, alternativt ange skälen till att de inte gör det, senast den 23.05.2016. Om någon sådan anmälan inte inkommer inom denna tidsfrist kommer EBA att anse att de behöriga myndigheterna inte följer riktlinjerna. Anmälningar ska lämnas på det formulär som tillhandahålls på EBA:s webbplats till compliance@eba.europa.eu med hänvisningen "EBA/GL/2015/18". Anmälningar ska inges av personer som har befogenhet att rapportera om hur reglerna efterlevs på de behöriga myndigheternas vägnar. Alla förändringar i graden av efterlevnad måste rapporteras till EBA.
4. Anmälningarna kommer att offentliggöras på EBA:s webbplats i enlighet med artikel 16.3.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Syfte, tillämpningsområde och definitioner

Syfte

5. Dessa riktlinjer handlar om inrättandet av processer för produktgodkännande för både tillverkare och distributörer som en integrerad del av de allmänna organisatoriska krav som är kopplade till företags system för internkontroll. De avser interna processer, funktioner och strategier som används i syfte att utforma produkter, föra ut dem på marknaden och följa upp dem under deras livslängd. Genom riktlinjerna fastställs förfaranden för att säkerställa att målmarknadens intressen, mål och egenskaper tillgodoses. I dessa riktlinjer behandlas emellertid inte produkters lämplighet för enskilda konsumenter.

Tillämpningsområde

6. Dessa riktlinjer gäller tillverkare och distributörer av produkter som erbjuds och säljs till konsumenter. Riktlinjerna avser processer för produktgodkännande i enlighet med följande:
 - Artikel 74.1 i direktiv 2013/36/EU (nedan kallat *kapitalkravsdirektiv IV* (CRD IV)), artikel 10.4 i direktiv 2007/64/EG (nedan kallat *betaltjänstdirektivet* (PSD)) och artikel 3.1 i direktiv 2009/110/EG (nedan kallat *direktivet om elektroniska pengar* (EMD)) tillsammans med artikel 10.4 i betaltjänstdirektivet.
 - Artikel 7.1 i direktiv 2014/17/EU (nedan kallat *direktivet om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet, eller bolånedirektivet* (MCD)).
7. Behöriga myndigheter kan överväga att tillämpa dessa riktlinjer på andra aktörer i deras jurisdiktioner som inte omfattas av ovannämnda rättsakter men som de behöriga myndigheterna har tillsynsansvar för. Behöriga myndigheter kan framför allt överväga att tillämpa dessa riktlinjer på andra förmedlare än de kreditförmedlare som avses i bolånedirektivet, exempelvis förmedlare av konsumentkrediter.
8. Behöriga myndigheter kan överväga att utöka de skydd som fastställs i dessa riktlinjer till att även omfatta andra personer än konsumenter, exempelvis mikroföretag samt små och medelstora företag.

9. Dessa riktlinjer kompletterar andra riktlinjer från Europeiska bankmyndigheten som kan vara relevanta för styrning och kontroll av produkter, i synnerhet Europeiska bankmyndighetens riktlinjer för intern styrning (GL 44)².
10. Dessa riktlinjer gäller alla produkter som förs ut på marknaden efter riktlinjernas ikraftträdande samt alla befintliga produkter på marknaden där betydande förändringar genomförs efter dessa riktlinjers ikraftträdande. Behöriga myndigheter kan överväga att tillämpa relevanta riktlinjer, såsom riktlinje 5 och 6, på produkter som förts ut på marknaden före riktlinjernas ikraftträdande.

Mottagare

11. Dessa riktlinjer riktar sig till behöriga myndigheter enligt definitionen i artikel 4.2 och finansinstitut enligt definitionen i artikel 4.1 i förordning (EU) nr 1093/2010 (nedan kallad *EBA-förordningen*).
12. När det gäller direktiv 2014/17/EU (bolånedirektivet) riktar sig dessa riktlinjer till behöriga myndigheter enligt definitionen i artikel 4.2 i förordning (EU) nr 1093/2010 (EBA-myndigheter) som också är behöriga myndigheter enligt definitionen i artikel 4.22 i direktiv 2014/17/EU. Riktlinjerna är tillämpliga i den utsträckning som dessa myndigheter har getts behörighet att se till att de bestämmelser i direktiv 2014/17/EU som dessa riktlinjer omfattar tillämpas och genomförs.
13. Om en medlemsstat har utsett fler än en myndighet i enlighet med artikel 5 i direktiv 2014/17/EU och en av dessa inte är en EBA-myndighet, bör den utsedda EBA-myndigheten oberoende av om den uppfyller kraven i punkt 12 eller inte och utan att det inverkar på de nationella arrangemang som görs i enlighet med artikel 5.3 i bolånedirektivet
 - a) utan dröjsmål informera den andra utsedda myndigheten om dessa riktlinjer och när de träder i kraft,
 - b) skriftligen uppmana den myndigheten att tillämpa riktlinjerna,
 - c) skriftligen uppmana den myndigheten att senast två månader efter delgivningen enligt punkt a informera antingen EBA eller EBA-myndigheten om huruvida den tillämpar eller avser att tillämpa dessa riktlinjer,
 - d) i tillämpliga fall utan dröjsmål vidarebefordra den information som erhålls enligt punkt c ovan till EBA.

² GL 44: https://www.eba.europa.eu/documents/10180/103861/EBA_2012_00210000_SV_COR2.pdf

14. I fråga om riktlinjerna för distributörer bör behöriga myndigheter antingen kräva direkt av distributörerna att följa dem eller kräva att tillverkare som står under deras tillsyn säkerställer att distributörerna uppfyller dem.

Definitioner

15. Om inte annat anges har de termer som används och definieras i de rättsakter som nämns i avsnittet om tillämpningsområde samma betydelse i dessa riktlinjer. Dessutom gäller följande definitioner i riktlinjerna:

Tillverkare	Ett företag som utformar (dvs. skapar, utvecklar, sätter ihop eller gör betydande förändringar av) produkter som erbjuds till konsumenter och som är något av följande: a) Ett kreditinstitut, enligt definitionen i artikel 4.1.1 i kapitalkravsförordningen. b) En kreditgivare, enligt definitionen i artikel 4.2 i bolånedirektivet. c) Ett betalningsinstitut, enligt definitionen i artikel 4.4 i betaltjänstdirektivet. d) Ett institut för elektroniska pengar, enligt definitionen i artikel 2.1 i direktivet om elektroniska pengar. Eller en inrättning som annars skulle vara distributör, men som i själva verket är delaktig i utformningen av produkten.
Målmarknad	Den grupp eller de grupper av slutkonsumenter som produkten är utformad för enligt tillverkarens definition.
Distributör	En person som erbjuder och/eller säljer produkten till konsumenter. Detta inkluderar tillverkares verksamhetsenheter som inte är delaktiga i utformningen av produkten, men som ansvarar för att föra ut produkten på marknaden.
Konsument	En fysisk person som handlar för ändamål som ligger utanför hans eller hennes närings- eller yrkesverksamhet.
Produkt	a) Kreditavtal som avser bostadsfastighet, enligt definitionen i artikel 4.3 i bolånedirektivet. b) Insättning, enligt definitionen i artikel 2.3 i direktiv 2014/49/EU ("direktivet om insättningsgarantisystem (DGSD)")³ c) Betalkonto, enligt definitionen i artikel 4.14 i betaltjänstdirektivet.

³ Insättningar inkluderar alla former av insättningar. Tillämpningsområdet för direktiv 2014/65/EU (nedan kallat *direktivet om marknader för finansiella instrument* (MiFID2)) har i enlighet med artikel 1.4 i det direktivet utökats till att även omfatta vissa organisatoriska regler och uppföranderegler för den form av insättningar som kallas strukturerade insättningar enligt definitionen i punkt 43 i artikel 4.1 i det direktivet. Bestämmelserna om produktstyrning i direktivet om marknader för finansiella instrument, inbegripet framtida delegerade akter med ytterligare specifikationer i fråga om artiklarna 16.3 och 24.2 i det direktivet, ska från och med den 3 januari 2017 tillämpas på strukturerade insättningar och därför gäller dessa riktlinjer inte dem.

- d) Betaltjänster, enligt definitionen i artikel 4.3 i betaltjänstdirektivet.
- e) Betalningsinstrument, enligt definitionen i artikel 4.3 i betaltjänstdirektivet.
- f) Andra betalningsmedel, enligt förteckningen i bilaga 1.5 till kapitalkravsdirektiv IV (t.ex. resecheckar och postväxlar).
- g) Elektroniska pengar, enligt definitionen i artikel 2.2 i direktivet om elektroniska pengar.
- h) Andra former av kredit för konsumenter, förutom de som inkluderas i a), som tillhandahålls av tillverkarna som anges ovan, i enlighet med artikel 1.5 e i EBA-förordningen.

Ledningsorgan	Ett instituts organ, som utses enligt den nationella lagstiftningen och som har befogenhet att fastställa institutets strategi, mål och allmänna inriktning och som kontrollerar och övervakar ledningens beslutsfattande och de personer som i praktiken leder institutets verksamhet; definieras till exempel i artikel 3.7 i kapitalkravsdirektiv IV.
Verkställande ledning	De fysiska personer som utövar verkställande funktioner vid ett institut och som är ansvariga och kan ställas till svars inför ledningsorganet för den dagliga ledningen av institutet; definieras till exempel i artikel 3.9 i kapitalkravsdirektiv IV.

3. Genomförande

Ikraftträdande

16. Dessa riktlinjer gäller från den 3 januari 2017.

4. Processer för produktgodkännande för tillverkare

Riktlinje 1: Inrättande, proportionalitet, översyn och dokumentation

- 1.1 Tillverkaren bör inrätta och genomföra effektiva processer för produktgodkännande och regelbundet följa upp processerna. Målen med dessa processer bör, i samband med att produkter utformas och förs ut på marknaden, vara att i) säkerställa att konsumenternas intressen, mål och egenskaper beaktas, ii) undvika potentiella konsumentsskador och iii) minimera intressekonflikter.
- 1.2 Processerna för produktgodkännande bör regelbundet ses över och uppdateras av tillverkaren.
- 1.3 Vid lanseringen av en ny produkt bör tillverkaren säkerställa att dessa processer för produktgodkännande beaktas i policyn för godkännande av nya produkter i enlighet med punkt 23 i Europeiska bankmyndighetens riktlinjer för intern styrning (GL 44) i de fall där GL 44 är tillämplig.
- 1.4 Alla åtgärder som vidtas av tillverkaren i fråga om processer för produktgodkännande bör dokumenteras på lämpligt sätt, bevaras för revisionsändamål och göras tillgängliga för behöriga myndigheter på begäran.
- 1.5 Processerna för produktgodkännande bör stå i proportion till tillverkarens berörda verksamhets art, omfattning och komplexitet. Vid genomförandet/tillämpningen av processerna bör den potentiella risknivån för konsumenten och produktens komplexitet beaktas.

Riktlinje 2: Tillverkares internkontroller

- 2.1 Tillverkaren bör i tillämpliga fall säkerställa att processerna för produktgodkännande är en integrerad del av dess ramverk för styrning, riskhantering och internkontroll i enlighet med GL 44. Följaktligen bör tillverkarens ledningsorgan godkänna inrättandet av processerna och efterföljande översyner.
- 2.2 Verkställande ledning bör med stöd av företrädare för tillverkarens funktion för regelefterlevnad och funktion för riskkontroll ansvara för den fortsatta interna efterlevnaden av processerna för produktgodkännande. De bör regelbundet kontrollera att processerna för produktgodkännande fortfarande är lämpliga och fortsätter att uppfylla målen i riktlinje 1.1 ovan, och bör om så inte längre är fallet föreslå för ledningsorganet att processerna ändras.

- 2.3 Funktionen för riskkontroll och funktionen för regelefterlevnad ansvarar för övervakningen och kontrollen över denna process och bör i tillämpliga fall införlivas i deras sedvanliga uppgifter enligt beskrivningen i riktlinjerna 25, 26 och 28 i GL 44.
- 2.4 Verkställande ledning bör säkerställa att personal som är delaktig i utformningen av en produkt känner till tillverkarens processer för produktgodkännande, har rätt kompetens och utbildning samt förstår och känner till produktens funktioner, egenskaper och risker.

Riktlinje 3: Målmarknad

- 3.1 Tillverkarna bör inkludera vilka åtgärder och funktioner som måste följas i processerna för produktgodkännande för att identifiera och när så är nödvändigt uppdatera en produkts relevanta målmarknad.
- 3.2 Efter att ha identifierat målmarknaden bör tillverkaren säkerställa att produkten bedöms vara lämplig för identifierad(e) målmarknad(er).
- 3.3 Tillverkaren bör endast utforma och föra ut produkter på marknaden om produkternas funktioner, kostnad och risker tillgodoser intressen, mål och egenskaper hos och gynnar den särskilda målmarknaden för produkten.
- 3.4 Tillverkaren bör beakta hur produkten överensstämmer med tillverkarens befintliga produktutbud och huruvida förekomsten av för många produktvarianter hindrar konsumenten från att fatta väl underbyggda beslut.
- 3.5 Tillverkaren bör även identifiera de marknadssegment där det inte anses sannolikt att produkten tillgodoser marknadssegmentets intressen, mål och egenskaper.
- 3.6 Vid beslut om huruvida en produkt uppfyller intressen, mål och egenskaper för en särskild målmarknad bör tillverkaren bedöma målmarknadens grad av ekonomisk kapacitet.

Riktlinje 4: Produkttester

- 4.1 Innan en produkt förs ut på marknaden, en befintlig produkt säljs på en ny målmarknad eller betydande förändringar av en befintlig produkt görs, bör tillverkaren genomföra produkttester för att bedöma hur produkten skulle kunna påverka konsumenterna i en rad olika scenarier, däribland scenarier med stora påfrestningar. Tillverkarna bör göra lämpliga produktförändringar om scenarioanalysen visar på bristfälliga resultat för målmarknaden.

Riktlinje 5: Produktövervakning

- 5.1 När produkten förs ut på marknaden är det tillverkaren som i slutändan ansvarar för produktövervakning och som kontinuerligt bör övervaka produkten för att säkerställa att

konsumenternas intressen, mål och egenskaper även fortsättningsvis beaktas i lämplig utsträckning.

Riktlinje 6: Korrigering åtgärder

- 6.1 Om tillverkaren identifierar ett problem kopplat till produkten på marknaden eller vid övervakning av produktens prestanda enligt kraven i riktlinje 5.1 ovan, bör tillverkaren vidta nödvändiga åtgärder för att lindra situationen och motverka att de negativa effekterna återkommer.
- 6.2 De korrigering åtgärderna bör inkludera att skyndsamt informera distributören om förändringar av de befintliga produkterna och eventuella ytterligare åtgärder som måste vidtas för att åtgärda situationen.

Riktlinje 7: Distributionskanaler

- 7.1 Tillverkaren bör välja distributionskanaler som är lämpliga för den särskilda målmarknaden. Tillverkaren bör därför välja distributörer som har den kunskap, expertis och förmåga som krävs för att på lämpligt sätt föra ut varje produkt på marknaden och tillhandahålla lämplig information där produktens egenskaper och risker förklaras för konsumenterna. Vid val av distributionskanaler kan tillverkaren överväga att begränsa distributionen av en viss produkt till särskilda kanaler.
- 7.2 Tillverkaren bör kontrollera att produkterna distribueras till identifierad målmarknad och endast säljs utanför målmarknaden i välgrundade fall.
- 7.3 Tillverkaren bör vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att distributörerna agerar i enlighet med målen för tillverkarens processer för produktgodkännande. Om tveksamheter beträffande en distributionskanals lämplighet uppstår bör tillverkaren vidta lämpliga åtgärder, exempelvis upphöra att använda den särskilda kanalen för en särskild produkt. Tillverkaren bör i synnerhet regelbundet säkerställa att produkterna når den särskilt avsedda målmarknaden genom de distributionskanaler som används.

Riktlinje 8: Information för distributörer

- 8.1 När så är relevant bör tillverkaren förse distributören med en beskrivning av produktens huvudsakliga egenskaper, risker och begränsningar samt produktens totalkostnad för konsumenten (i den mån tillverkaren känner till eller rimligen kan förväntas känna till detta) inräknat alla relaterade avgifter och omkostnader.
- 8.2 Informationen om de produkter som tillhandahålls till distributörer bör vara av lämplig standard, tydlig, exakt och aktuell.

8.3 Tillverkaren bör säkerställa att informationen till distributören innehåller alla relevanta uppgifter som gör det möjligt för distributören att göra följande:

- a) Förstå produkten och föra ut den på marknaden på lämpligt sätt.
- b) Förstå den målmarknad som produkten är utformad för (se riktlinje 3.1) och förstå vilka marknadssegment vars mål, intressen och egenskaper sannolikt inte kommer att tillgodoses (se riktlinje 3.5).

5. Processer för produktgodkännande för distributörer

Riktlinje 9: Inrättande, proportionalitet, översyn och dokumentation

- 9.1 Distributören bör inrätta, genomföra och följa upp effektiva processer för produktgodkännande, som är specifika för och står i proportion till distributörens storlek och roll när det gäller att föra ut produkter på marknaden. Processerna bör vara utformade för att säkerställa följande när produkter förs ut på marknaden: i) att konsumenternas intressen, mål och egenskaper beaktas, ii) att potentiella konsumentsskador undviks och iii) att intressekonflikter minimeras.
- 9.2 Processerna för produktgodkännande bör regelbundet följas upp och uppdateras av distributören.
- 9.3 Alla åtgärder som vidtas av distributören i fråga om processer för produktgodkännande bör dokumenteras på lämpligt sätt, bevaras för revisionsändamål och på begäran göras tillgängliga för behöriga myndigheter.

Riktlinje 10: Distributörers processer för produktgodkännande

- 10.1 Distributören bör säkerställa att processer för produktgodkännande är en integrerad del av dess allmänna system och kontroller. Därför bör ledningsorganet om så är relevant godkänna inrättandet av processerna och efterföljande översyner.

Riktlinje 11: Kunskap om målmarknaden

- 11.1 Distributören bör använda den information som tillverkaren tillhandahåller och ha den kunskap och förmåga som krävs för att avgöra huruvida en konsument tillhör målmarknaden. Distributören bör framförallt ta vederbörlig hänsyn till all relevant information som gör det möjligt att förstå den målmarknad som produkten är utformad för och förstå de marknadssegment vars intressen, mål och egenskaper sannolikt inte kommer att tillgodoses.

Riktlinje 12: Information och stöd för tillverkarens processer

- 12.1 Distributören bör beakta den information som tillverkaren tillhandahåller och förse konsumenten med en beskrivning av produktens huvudsakliga egenskaper, risker och begränsningar samt produktens totalkostnad för konsumenten, däribland relaterade avgifter och omkostnader. Distributören bör även tillhandahålla eventuellt ytterligare material från tillverkaren till konsumenten.
- 12.2 Distributören bör endast sälja produkten till en konsument som inte tillhör målmarknaden i välgrundade fall. Distributören bör även kunna tillhandahålla information för att inför tillverkaren motivera varför han eller hon erbjöd en produkt till en konsument som inte tillhör målmarknaden.
- 12.3 För att bistå tillverkarna i deras skyldighet att övervaka produkten bör distributören samla in information som gör det möjligt för tillverkaren att avgöra huruvida den produkt som distributören för ut på marknaden fortlöpande tillgodoser målmarknadens intressen, mål och egenskaper.
- 12.4 Om distributören identifierar några problem kopplade till funktioner, information eller målmarknad vid erbjudande och försäljning av produkter bör distributören skyndsamt informera tillverkaren om problemet.

6. Uppdragsavtal

1. När tillverkning och/eller distribution helt eller delvis har utkontrakterats till tredje part eller på annat sätt utförs av en annan enhet bör tillverkare, och i tillämpliga fall, distributörer se till att kraven i CEBS riktlinjer om uppdragsavtal⁴ uppfylls. Detta gäller särskilt riktlinje 2, enligt vilken uppdragsgivarens verkställande ledning har det yttersta ansvaret för att riskerna förknippade med utkontraktering eller den verksamhet som utkontrakterats hanteras på rätt sätt.

⁴ Se CEBS (2006), *Guidelines on outsourcing*,
<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/104404/GL02OutsourcingGuidelines.pdf.pdf>